

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় স্নাতক ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ
৬.৫৬ নং প্ৰশ্নকাকতৰ বাধ্যতামূলক গৱেষণা পত্ৰ

বিষয়: লোকশিল্প (হস্তশিল্প, জাপি উদ্যোগ,
বাঁহ-বেতৰ শিল্প, কাঁহ-পিতলৰ শিল্প)

Prerna
04/06/2024

তত্ত্বাবধায়ক

বিহ্বাম ইংলেঙ

অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ

মহেন্দ্ৰ নাৰায়ণ চৌধুৰী বালিকা

মহাবিদ্যালয়

গৱেষিকা ছাত্ৰী

নাম : ভনিতা বৰ্মন

শ্ৰেণী : ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক

বোল নং : UA-211-193-0045

পঞ্জীয়ন নং : 21086396

অসমীয়া বিভাগ

মহেন্দ্ৰ নাৰায়ণ চৌধুৰী বালিকা মহাবিদ্যালয়

কৃতজ্ঞতা বিকাশ

শ্রুতগী- বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা অনুমোদিত সৰ্ব
সামগ্ৰিকৰ ৪নং কাকতৰ দ্বাৰে এই গৱেষণা প্ৰকল্প
চলিছে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ আৰু গৱেষণা কেন্দ্ৰত
যিহেতু ব্যক্তিগত সহায়ৰ হাত আনবলৈকে তেওঁলোকৰ
হিচাপত বিশ্ববিদ্যালয়ত ইংলেণ্ড চাহ আনয়ন। বিশ্ববিদ্যালয়
নিৰ্বাহকৰ দ্বাৰা বিভিন্ন দিগন্ত তেখেতে দিয়া সহায়ৰ
আগবঢ়োয়াৰ উপৰিও তথ্যসমূহৰ গুৰু দায়িত্ব বহন
কাৰিছে। গৱেষণা কাৰ্যৰ আৰম্ভণিৰ পৰা মেইলৈকে
তেওঁলোকো কাৰ্যতে সহায় কৰাৰ উপৰিও উৎসাহ আৰু
অনুপ্ৰেৰণাৰে তেখেতে কৃতজ্ঞতা কৰিছে। ইয়াৰ বাবে
তেখেতৰ ওচৰত বহু চিৰস্থায়ী হৈ ব'লো।

গৱেষণা প্ৰকল্পৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় অৱ
স্বাৰ্থিত্ব সমূহৰ বাবে বহুদৈৱ নৰায়ণ চৌধুৰী বালিকা
বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পুথিভঁৰালৰ কৰ্মচাৰী বৃন্দ আৰু মোৰ
ঘৰৰ সহায়ত সহায় কৰা আত্মীয় স্বজনলৈ মোৰ
কৃতজ্ঞতা জনালো। লগতে কামচাৰীৰ সহায় কৰা
ব্যক্তিসকললৈও মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিছো।

শুভাৰ্থী প্ৰকল্পৰ সহায় কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সহায়
লোৱা বিত্তীয় সহায় লৈয়ক, অৱস্থাৰ সন্মানিত সকল
আৰু বিভিন্ন সত্ৰী কাকত সমূহলৈ কৃতজ্ঞতাৰ অৰ্ঘ্য
আৰম্ভ কৰিছো।

বালিজাৰ :

পূবে - বাউগীয়া পাৰা - মহিলাপাৰা ,
 পশ্চিমে - বুড়াদিয়া নদ - মোহন বজাৰ
 উত্তৰে - বেল আলি - বালেকুড়ি
 আৰু দক্ষিণে - ফুলগুৰি জাল - মুলা কুৰ্চি -
 -বিহাৰপুৰ

নলবাৰী জিলাৰ পশ্চিম সীমাৰ অৱস্থিত
 এই গাওঁখন ৷ নলবাৰী জিলাৰ বালেকুড়ি
 sub division ৰ অন্তৰ্গত বালিজাৰ গাওঁখনত
 মুঠ মাটিআলি ২৭৮.৬৭ হেক্টৰ ৷
 ২০১১ বৰ্ষৰ তথ্য মতে বালিজাৰ ৷ pin code হৈল
 ৩০৩৭৪৪ ৷ নলবাৰীৰ পতা ১৮ km দূৰত অৱস্থিত
 বালিজাৰ ৷ নলবাৰী ইয়াৰ জিলা আৰু উপ জিলা ৷
 ২০০৭ চনৰ তথ্য মতে ^{পুৰুষ} ৬৩৪ ^{মুঠ} ১০৩৪ ^{মুঠ} গাওঁ পাহাৰত
 ইয়াৰ মুঠ জনসংখ্যা ১,৩৮১ জন ৷ ইয়াৰ
 ৭১৭ জন পুৰুষৰ বিপৰীতে ৬৬৪ জনী মহিলা ৷
 প্ৰাক্তনতাৰ হাৰ ৭১.৪৭% ইয়াৰ ৭৬.৭৭ পুৰুষ
 আৰু ৬৬.৭২% মহিলা ৷ প্ৰায় ২৭৮ টা ঘৰ
 ইয়াত আছে ৷ ইয়াৰ পিন কোড হৈ - ৭৪১৩৭০

সাহিত্য মনত দু-মন্ডল চৰকাৰী আৰু অন্যত ব্যক্তিগত
 বিদ্যালয় আছে। ইয়াৰ প্ৰাথমিক বিদ্যালয় মনত
 নাম হৈছে - 229 নং প্ৰাথমিক বিদ্যালয় বালিজাৰ।
 বিদ্যালয় মনত অংগবাহাৰীৰ পৰা আৰম্ভ কৰি-
 পঞ্চম শ্ৰেণীলৈ পাঠদানৰ সুবিধা আছে। আৰু
 অষ্টমত বিদ্যালয়ত সৰ্ব শ্ৰেণীত পৰা ৩০ম
 শ্ৰেণীলৈ পাঠদান কৰা হয়। বিদ্যালয় মনত
 অন্যত জলপমাৰ আৰু এটা লাইব্ৰেৰী ও আছে-
 ব্যক্তিগত মনত বিদ্যালয় মনত অংকুৰ শ্ৰেণীত
 পৰা পঞ্চম শ্ৰেণীলৈ পাঠদানৰ সুবিধা আছে।

বালিজাৰ অঞ্চলটোত হিন্দু-মুছলিম উভয়
 ব্ৰাহ্মণ কাম। সেয়েহে ইয়াত-মন্দিৰ - মছজিদ
 দুয়োটায়ে আছে। হিন্দু-মুছলিম উভয়ৰে সুখী
 বৈশেষ বৈশেষ। বালিজাৰত মুঠ এটা মছজিদ
 অন্যত মোন আৰু দুটা সাক্ষাৎ স্থান আছে।
 প্ৰাক্তিনে দুখীয়ে নিজ নিজ গৃহ আছে। বালিজাৰ
 নতুন দুখীয়ে বিহুত "অক্ষয়না" পূৰ্ণিমা "অন্যত
 উল্লেখযোগ্য মান। যত্নৰ ওত-মিৰ মন্দিৰ
 আৰু এটা বিমুণ্ড মন্দিৰ আছে। কিন্তু এই পূৰ্ণিমা

ସୂଚୀପତ୍ର

ପୃଷ୍ଠା

ଦିନକାଳ-ଅନିବନ୍ଧ

୨-୬

କ) ଅଧ୍ୟକ୍ଷମତା ପ୍ରମୋଦନୀୟତା

ଘ) ଭବିଷ୍ୟତର ଗଣନା

ଙ) ଅଧ୍ୟକ୍ଷମତା ପାଦକାଠି

ଚ) ଭବିଷ୍ୟତର ମାଧ୍ୟମ

(i) ପ୍ରଥମ ଭାଗ୍ୟା : ହୃଦୟମିତ୍ର	୪-୮
(ii) ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ୍ୟା : ଜାମି ଦେହାନ୍ତ	୯-୧୪
(iii) ତୃତୀୟ ଭାଗ୍ୟା : ସାହିତ୍ୟର ମିତ୍ର	୧୭-୨୬
(iv) ଚତୁର୍ଥ ଭାଗ୍ୟା : କଳାକୃତିର ମିତ୍ର	୨୭-୩୫
କ) ଦିନକାଳ-ଅନିବନ୍ଧ	୩୬-୩୮
ଖ) ଜାତୀୟ ଅନୁମତୀ	୩୯
ଗ) ଗାନ୍ଧୀ-ଦାତା	୪୦
ଘ) ଆଲୋଚନା ବିଷୟ	୪୧-୪୩

উদ্বুদ্ধানিক

ক) অধঃস্ৰাবণৰ প্ৰয়োজনীয়তা: প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য্যৰে সু-
শোভিত অসম । এই অসমখন
প্ৰাচীন কালৰে পৰা কুটীৰ শিল্পত চহকী । অতি প্ৰাচীন
কালৰে পৰা স্বৰ্জ্যমানে ধৰয়া উদ্যোগ বিকাশ আৰু
উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত অসমৰ এক গাম্ভীৰ্য প্ৰাণ দান
কাৰিকৰণে গঢ়া হৈছে ।

অসমখন চহকী কৰাত গাম্ভীৰ্য কাৰিকৰণে
অসমৰ লোকশিল্পই । লোকশিল্পত খুটি উঠে প্ৰাচীন
জাতিৰ পৰম্পৰা, ঐতিহ্য নীতি । অসমৰ সম্ভ্ৰান্ত ব্যৱহৃত
লোক শিল্পই আৰ্থিক উন্নয়নত বিশেষভাৱে প্ৰভাৱ
পেলাইছে । ভাৰতীয় অৰ্থনীতিতে বিভিন্ন স্বৰ্জ্যৰ
শিল্পই উল্লেখযোগ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে ।

আধুনিক শিল্প ব্যৱহৃত গাম্ভীৰ্য হব বুলি ভাবি
অসমৰ "লোকশিল্প" হোৱা গঢ়েপৰাৰ বিষয়বস্তু
হিচাপে লৈ ইয়াৰ বিষয়ে সুন্দৰ গঢ়েপৰা দাঙি
তৈয়াৰ কৰা হৈছে । যিহেতু গঢ়েপৰাই গাম্ভীৰ্য
সম্বন্ধিত কৰি আৰু ঐতিহ্য উত্তৰ দিহে গৈছে
সম্ভ্ৰান্ত আৰু বিদ্যৰ ক্ষেত্ৰত গঢ়েপৰাৰ "খুটি"
প্ৰয়োজন ।

ଅ) ଅଧ୍ୟୟନର ସମ୍ମାନ :

କোনୋ କୌ କଥା ବା বিষୟବସ୍ତୁ ଜାଣିବିଲେ
 ହଲେ ଅଧ୍ୟୟନର ପ୍ରାୟୋଜନ ହୁଏ । ବିଷୟବସ୍ତୁର ସ୍ୱଳ୍ପ ବଜାରି
 ତାକ ବ୍ୟାଞ୍ଜନା କବା ଅସମ୍ଭବ । କ୍ଷେତ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଣେଷନା
 ମହତ୍ତ୍ୱର ବିଷୟବସ୍ତୁ "ଲୋକଲିଳା" । ଲୋକଲିଳାଟ
 ହିତ୍ୱାୟା , ସଫାହାୟ , ଅଦ୍ଭୁତ କାବ୍ୟର ଓପରତ ତ୍ରିତ୍ୱି କାଠି
 ବିଭିନ୍ନ ବିଭିନ୍ନ ଅରକ୍ଷ , ଅନୁମାତି , ଡାଲୋଚନୀ ; ବାଞ୍ଚି
 କାଠିତ ଡାକ ହିଟ୍ୱାବେଟିର ଓପରତ କଥା-ବେଠି
 ମାଷିମାତ୍ରେ - ମିର୍ତ୍ତବ କଥା ହିଟ୍ୱେ । ଅନୁସୋଷ କ୍ଷୁଦ୍ର
 ଡିଫ୍ଟା ହିଟ୍ୱାମେ ଡାଢେ ।

ଗଣେଷନା-ତନ୍ତ୍ର ଗାନ୍ଧ୍ୟର ବାଞ୍ଚି ଡୋକାକର୍ତ୍ତୀ,
 କାଳିକା , ମୋହିନି , ଡାଲୋକାଠିକ୍ ; ହିଟ୍ୱାବେଟି ହିଟ୍ୱାଦିକ
 ମୌନ ଡିଫ୍ଟା ହିଟ୍ୱାମେ ମାକିସ ।

ଗ) ଅଧ୍ୟୟନର ମାଦକାତି :

ଗଣେଷନା ମାଦକାତି ଅଦ୍ଭୁତ କାବ୍ୟ ବାଞ୍ଚି
 ବିଭିନ୍ନ ମାଦକାତି ଅବଲମ୍ବନ କବା ହିଟ୍ୱେ । ପ୍ରଧାନକାତି
 ବିଶ୍ୱେଷନାକାଠି ଡାଠି ମାଷିକ୍ଷେମୂଳକ ମାଦକାତି
 ଅବଲମ୍ବନ କାଠି ଗଣେଷନା ମାଦକାତି ଅଦ୍ଭୁତ କବା
 ହିଟ୍ୱେ ।

২) অধ্যয়নৰ পৰিভাৰ :

উক্ত গৱেষণাটিত লোকশিল্পৰ ইতিহাস
 জনপ্ৰিয়তা, উল্লু পৰিচয়, ক্ৰটিয়, জাম্বুত
 লোকশিল্প সমূহৰ ব্যৱহাৰ, অক্ষুত অনালী
 ইত্যদিৰ ওপৰত আলোচনা কৰা হৈছে।

ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାୟ : ହସ୍ତଲିଖ

୧.୧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧.୨ ହସ୍ତଲିଖର ଇତିହାସ

୧.୩ ଆମର ହସ୍ତଲିଖ ସମ୍ବନ୍ଧ

প্রধান ভাষায় ~~কি~~ লোকশিল্প চমু আবেগ
দাড়া ধরায় চেষ্টা করা হৈছে ।

২.৯ উদ্দেশ্য :

লোকশিল্প বা লোককলা একোটা জাতির
সাংস্কৃতিক পরিচায়ক । এনে লোকশিল্প সম্বন্ধে জাতিগেৰ
ৰাচি, ব্যৱহাৰ আৰু মৈল্লিক পৰিচয় দাড়া ধৰে ।
বালুৰ প্ৰাণাৱিকততে সন্মাজপ্ৰিয় হোৱাৰ সূত্ৰে
প্ৰয়োজন হয় ভালেমান বস্তু বা সামগ্ৰীৰ । এনে
মিত্য ব্যৱহাৰ বস্তুৰ দুই উপাদক সন্মাজৰ এটা
মিলনীৰনৰ লোকে পিচলৈ নিজ ঠাই ঠিকানুগৰি
আকৰ্ষণীয়কৈ গঢ়ি তুলিলে আৰু পিচলৈ এই বোৰেই
লোকশিল্প বুলি জনাজাত হৈ পৰিল ।

অৰ্থাৎ পৰা আৰু বিভিন্ন মাঠপুস্তিৰ যোগেদি
ওমা বালুৰ বুলেৰে কথ্য ভাৱে অগ্ৰৱ লোকশিল্প
সামৰকৈ কিছু আভাৰ দাড়াছিলো যদিও সন্মাজ
বালু ব্ৰহ্মৰ বিষয়ে জানিবলৈ মনত থাকিমান
হৈ গৈছিল । সেয়েহে অগ্ৰৱ লোকশিল্প
বিষয়ে ভালকৈ জানিবলৈ এই ক্ষুদ্ৰ গৱেষণা
পৰামৰ্শৰ বাবে এই বিষয়টো নিৰ্বাচন কৰিছো ।

২.২ হস্তশিল্পৰ ইতিহাস :

অসমৰ কুটীৰ শিল্প সমূহৰ বিতৰণ হস্তশিল্প সমূহ অন্যতম । বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ বাচক-বনীয়া বঁহ বেতৰ সোঁৰৰ কাঁড়িয়াই অসমীয়া অসমৰ কাৰিকৰণে যথেষ্ট সোঁৰৰ কাঁড়িয়াই আনিছে । অসমীয়া কাৰিকৰণে নিম্ন শ্ৰেণীৰ নিৰ্মিত বাঁহ-বেতৰ বিভিন্ন সামগ্ৰী, সুখা, পুতলা, জোণ-কাপ অলংকাৰ আৰু বিভিন্ন পোষা সঁজুলি সামগ্ৰীৰ সৌন্দৰ্য্যও অতি ধনোৰম । কচি শিল্পত অসমীয়া জাতিৰ সোঁৰ । নানাবিধ জাগন-বজাৰ আদিত লগতে অসমীয়া শিল্পীয়ে তৈয়াৰ কৰা হুদীৰ সিংহাসন বৰ্তমানতও অতি আদৰষ । সঁজুলি বাচন বৰ্তন, চক, টেঙেলী আদিত হস্ত শিল্পৰ অস্তিত্ব । হাতী-দাঁতৰে নিৰ্মিত অলংকাৰ হাতী দাঁতৰ শিল্পক এক উল্লেখনীয় শিল্পৰূপে অসমত ব্যাপ্যৰূপে কৰিছে ।

অসমৰ ব্ৰহ্মাণ্ডিত বিদ্যুৎৰ বিকাশ উন্নতি পৰিৱৰ্তিত নহলেও কুটীৰ শিল্পত অসম আচীন কালৰে পৰা চহকী । কাছাৰত অসম কুটীৰ শিল্পত কৰ্মা বৰ্ণনা আছে । আগজ্যোতিষৰ বঙ্গ ওমদত্তৰ সৌন্দৰ্য্য চৰ্য্যৰ কাৰ্য তৰোৱালবোৰ হাতী-দাঁতৰ আৰ্চনা বুলি কাছাৰত উল্লেখ আছে । বঙ্গ ওমদত্তই কুৰুক্ষেত্ৰত সোঁৰৰেই যুদ্ধত

অসম লৈছিল । বাণেশ্বৰ "হৰ্ষচৰিত" মুখিপে অসমত কুটীত
 মিলন উল্লেখ আছে । হৰ্ষচৰিতত স্নেহে প্ৰাৰ্থীয়া সম্বন্ধ
 স্মৃতিগত প্ৰায়শ্চেষ্টাৰ বঙ্গ ভাষাৰ বৰ্ণনা প্ৰাণেশ্বৰ
 বঙ্গ হৰ্ষবৰ্ণনাত হাতী দাঁতৰে নিৰ্মিত স্নানশী, বাঁহ-বেত
 আদিৰে বঙ্গ বহু উপাশ্ৰয় প্ৰদৰ্শন দিছিল । আহোম
 বঙ্গকালত হস্ত মিলন বিকাশ হৈছিল তৎপ্ৰমাণ
 হল স্নানশী অৰুণী বৰবৰ্ষা । স্নানশী বাৰী চোয়া
 মিলনৰ পৰা বৰবৰ্ষাত দৰে পদত অধিষ্ঠিত হোৱা
 স্নানশী অৰুণীত প্ৰতিষ্ঠা প্ৰথমে প্ৰদৰ্শিত "চক্ৰত পৰিছিল ।
 অসমৰ মিলনী সকলো "চাতে শুকোৱা মুঠিত । লুকুৰা ।
 অসমীয়া বহু কালত হেৰুল-হৰ্ষিতাল স্নানশী চালে
 চকু ৰোৱা বৰপীড়া, চালপীড়া নৃত্যাদি সাজিছিল ।
 "মৎকৰ দেৱ প্ৰতিষ্ঠা কৰা স্নানশীত স্নানশীয়া
 মিলনপ্ৰাণনাশনা অসমত থলুৱা মিলনশীয়া সাজিছিল ।
 অসমৰ পাৰ্শ্ব স্নানশী মিলনশীয়া স্নানশীয়া চাদৰ, কিংম্পাৰ,
 চাপৰণ, স্নানশী আৰু পিতলৰ মূৰ্তি আদি কুটীৰ মিলন
 উৎকৃষ্ট উদাহৰণ ।

২০৩ অসমৰ হস্ত মিলন সঙ্কলন

হস্তমিলন - ইহা অসমীয়া মিলন
 কলাত যাদু প্ৰথম, অসমীয়াৰ অসমীয়া নিৰ্ভৰ

ମହୀୟ ଆଫ୍ରିକାକୁ ଆବାହିକ କାଳରୁ ଆଉ ମୁନ୍ଦରତାରେ
 ପ୍ରକାଶ କରାଏ । ବିଭିନ୍ନତ ବନ୍ଦୀ ନ ଭଲମିଆ ଜାମି,
 ଗୋବୀ ମୁତର ବୃହତ୍ କିମ୍ପା, ଯେତେ ଗାଢ଼ାୟ, ନର୍ତ୍ତକୀ-
 ହାତ୍ୟା . କାଠି-ପିତଳ ରୂପାଦି ଭଲରତ ହୁଡ଼ୁକିମ୍ପା ।
 ଭଲମିଆର ଗୋଷ୍ଠି ଗାମ୍ଭୋଜା, ଏକା, ବୃତ୍ତାକ କାମୋର
 ରୂପାଦି ଲଗତେ ବାହୁଷ ବିଭିନ୍ନ ଭାବ୍ୟାୟ, ହାଁଜୀ
 ଦାଠକ କିମ୍ପା ଆଦି ହୁଡ଼ୁକିମ୍ପା ଭଲରତ ।

দ্বিতীয় অধ্যায় : জাপি উদ্দেশ্য

২.০১ জ্যোত্স্নৰ জাপি
(নলবাৰীৰ স্মৃতি স্মৃতি অঞ্চল)

২.০২ ইতিহাস

২.০৩ জাপিৰ প্ৰকাৰ আৰু ইয়াৰ
ব্যৱহাৰ

২.০৪ অনন্যায়ীয়া সন্মাজ্য ব্যৱহাৰত
জাপি

২.২ অসন্নর জাপি (নলবাৰীৰ সুগন্ধুৰি অঞ্চল)

লোককলা। একোটি জাতিৰ সংস্কৃতিৰ
 পৰিচায়ক। জাপি অসন্নর অন্যতম লোককলা।
 এতি পুৰণি কালৰে জাপিৰ ব্যৱহাৰ অসন্নর দেশ
 যায়। ব্যৱহাৰ অনুযায়ী জাপিৰে এচা কৰি লোৱা
 হৈছে। অসন্নীয়ৰ জাপি অসন্নীয়া জাতি আৰু
 সংস্কৃতিৰ বিশেষ প্ৰতীক ৰূপে গৰ্বজনবিদিত।
 প্ৰথম জাপি দোখিবলৈ সুপিত দৰে আছিল।
 কালক্ৰমত তাৰ আকাৰ, বৰ্ণ, সজাৰ অৰ্থাৎ তৈয়াৰী
 কৰা সঁজুলি শিল্প ধৰণৰ হ'ল। বাঁহ, পেত, গছৰ
 দাত জাপি সজাৰ ঘাই উপকৰণ। কোনো কোনো
 দেশত গছদাত আৰু অশ্বৰ চালেৰেও জাপি সজা
 হয়।

অসন্নর বিভিন্ন ঠাই জাপি প্ৰস্তুত
 কৰা হয়। তাৰ ভিতৰত নলবাৰী জিলা অন্যতম।
 নলবাৰী জিলাত সুগন্ধুৰি অঞ্চলৰ যালগুগুৰি,
 তিলালা, স্মৃতৰুৰি, তেৰেজিয়া, কৰ্দিতোলা আদি
 গাওঁ গাম্বুহ জাপি তৈয়াৰ কৰাৰ বাবে বিখ্যাত।
 ব্ৰিটিছ অধিকাংশ বাসিন্দাই স্কুৰ্বাটো শু প্ৰজন্ম
 ধৰি জাপি তৈয়াৰ কৰি আহিছে। তেঁলোহা

মিত্ৰে যাবতে বাঁহ জাৰ চকৌপাতেল জাপি তৈয়াৰ
 কৰে । বঙালী বিপ্লব কৰত জাপিৰ চাৰিদা
 বৃদ্ধি হয় ত্ৰি চাৰিদা পুৰাবৰ বাবে স্মৃষ্টি
 অঞ্চলৰ সিন্ধী সকলে দিনে সাতিয়ে কাম কৰি
 জাপি প্ৰস্তুত কৰে । স্মৃষ্টিৰ উদ্যোগ তেজপুৰত
 সাময়িক জাপিজীয়া গায়ত জাপি তৈয়াৰ কৰে আন
 এচান সিন্ধীয়ে । জাপিজীয়া গায়ত সিন্ধী সকলে
 প্ৰস্তুত কৰা জাপিৰ মূল্য বিভিন্ন কাৰণত বেছি হোৱাত
 তেনে জাপিয়ে গুণতে বজাৰ এখন দমন কৰাত
 অসুবিধাৰ সন্মুখীন হৈছে । আনহাতে বৃহত্তৰ
 স্মৃষ্টিৰ জাপিৰ মূল্য তুলনামূলকভাৱে কম হোৱাত
 অমনৰ ইচ্ছাৰত-মতা সিন্ধীয়ে ইতিমধ্যে অমন সুকীয়া
 বজাৰ দমন কৰিবলৈ চৰ্চনা হৈছে । বৰ্তমান
 জাপিৰ প্ৰচলন বৰি : ৰাজ্যত কম-বেছি-পৰিমাণে
 দেখা যায় । নলবাৰীত স্মৃষ্টি অঞ্চলৰ ^{প্ৰায়শঃ} মানুহে
 জাপি নিৰ্মাণ কৰিয়েই জীৱিকা কৰি আছে ।

নলবাৰীত মতা-ৰাজ্য-প্ৰয়াচীৰ মাজেৰে গলে-
 অৱশ্যামূলক কিছুদূৰ বাকী থকা অৱস্থাত পোৱা
 বৃহত্তৰ স্মৃষ্টি অঞ্চল । স্মৃষ্টিত উদ্যোগ
 জাপি-সমূহ প্ৰয়াচীৰ উদ্যোগ বৰপেটা-পাৰ্শ্বমালা

আদিলে - যিহুৰ বতৰত কুহুপ্ৰাধিক ~~আদি~~ বস্তুনি
২৫ ।

২.২ . ইতিহাস

হিউটন চাঙক বজা আৰু বৰ্মলে হালিদি
নামৰ জাপি এটা উপকাৰ দিছিল । ইয়াত পিছে
জাপি উল্লেখ কৰিয়া বজা নিতিমানে আহোম বজা
চুহুংসুৰে লগত গাখি কৰিবলৈ অপত জাপি উপকাৰ
দিছিল । কুৰীয়া বজাৰ দিনত জাপি নিৰ্মাণ
কৰিবলৈ জাপিনীয়া লোক পাতিছিল মিঠো গেলৰ
লোকে পাৰ্জলৈ আহোম বজা সকলৰ কাৰণে জাপি
নিৰ্মাণ কৰিছিল । ইয়াৰ বাহিৰে মধ্য ভাগৰ বাত
দুৰ্ভাগসকলেও জাপি ব্যৱহাৰ কৰিছিল । গাভৰী
বুৰ জীত মতে আহোম বজা সকলে বচুয়াল, তখলি
আৰু চৰ্কা - পতীয়া জাপি দুৰ্ভাগ সকলৰ পৰাললৈ
লিপিছিল । আহোমৰ দিনত ডা-ডাঙৰীয়া সকলে
মৰ্যকমা অনুসৰি জাপি ব্যৱহাৰ কৰিছিল । মেনে-
বুঢ়াগোহাঁই, বৰপাত্ৰগোহাঁই, বৰগোহাঁই গোপৰ
চুলাৰ নিৰ্মিত জাপি আৰু হুপি জাপি । বৰকুৰা
সকলে অপত চুলাৰ জাপি, ডকা বৰজাপি ব্যৱহাৰ
কৰিছিল । জাপি প্ৰথম উল্লেখ হিউটন চাঙত

কাৰুণ্যৰ স্বাভাৱিক প্ৰকাশ লেখনিত পোয়া যায়।
 আৰ্ক্ষৰ ফৰ্মেৰে তেওঁক উপস্থিত দিয়া জাপিৰিয়ে
 নাম আছিল "হালিলী"। হালিলী হৈছে বড়ো-কায়ৰী
 ভাষাৰ মক যাবৰ্থ হৈছে- "মাত্ৰি বৰ নীয়া উজ্বল
 বঃ" অৰ্থাৎ জাপিয়ে মুমা কাৰোৰে গিলোয়া
 হৈছিল। সুতীয়া। স্বৰ্গা সত্যনাথানে ১৩৭০ দশকত
 প্ৰাৰম্ভৰ সত্যক ধাতুৰ নিৰ্মিত ব্ৰী জাপি (বৰ
 জাপি) দান কৰিছিল। কুং: মু: স্বৰ্গা গাপিয়া
 জয় কৰি পোয়া অসুন্দৰ বড়োৰে তিতৰত
 জাপি ও আছিল। উল্লেখযোগ্য যে কেইটামান
 দশকৰ আমলিক সুতীয়া-কায়ৰী-বিয়াত সত্যদে-
 জাপি পিন্ধিছিল। কলাপৰ বিয়ুপ্ৰগাদ বাহাৰ
 সতে জয়স্বতী লেখিত অতৰ কৰিতে বড়ো-
 কনগোষ্ঠীৰ জাপি নৃত্য (অ'ফ্ৰি চিবনায় মাচাতায়)
 যিহে নৃত্যত অগুৰুৰু হৈছিল। অ'ফ্ৰি মানে
বড়ো ভাষাত 'জাপি'।

বহুতো প্ৰাচীন ঐতিহাসিক বিদ্বজ্ঞানে
 বিভিন্ন প্ৰকৃত জাপিৰ বিষয়ে সতপোষণ
 কৰা দেখা যায়।

২.৬ জাৰিৰ প্ৰকাৰ আৰু ব্যৱহাৰ

অসমৰ লোকসম্বন্ধত বিচিত্ৰ-অন্যৰূপ হৈছে জাৰি। পুৰণি কালৰে পৰা অসমত জাৰিৰ ব্যৱহাৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। জাৰিৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ দেখিবলৈ পোৱা যায় কিন্তু ব্যৱহাৰ অনুযায়ী জাৰি জাৰিৰূপে তিনি প্ৰকাৰত -

(I) উকা জাৰি ।

(II) বৰ জাৰি ।

আৰু, (III) ফুলমাৰ জাৰি ।

উকা জাৰি জাৰিৰূপে আৱিষ্কাৰ কৰা হৈছে। ইয়াৰ ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। বিশেষকৈ জেতি পৰ্যায়ত। জেতিয়কালকাল জেতি পৰ্যায়তহে বঁদ-বৰষুণৰ পৰা বৰষুণ পৰ্যায়ত জাৰিৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এই জাৰি ক হালোয়া জাৰি বুলিও কোৱা হয়।

বৰ জাৰি পুৰণি কালত আ-আজীয়া বা ব্ৰহ্মপুৰ লোকৰ সন্মতিক্ৰমে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। ব্ৰহ্মপুৰ বা আ-আজীয়া সকলৰ ক্ষেত্ৰতহে এই জাৰিৰ বিশেষ ব্যৱহাৰ হৈছিল। এক কথাত বৰজাৰি কেৱল বৰমুঠীয়া লোক সকলৰ বাবেহে

মুন্সিফ কালত ব্যবহৃত কৰা হৈছিল ।

মুন্সিফ জাৰি বিহীনতাৰ আৰু ধৰ্ম্মভাৱে
 কৰিবলৈ ব্যবহৃত কৰা হয় । এই জাৰিৰ অধীনত
 সংস্কৃতিৰ প্ৰতীক হিচাপেও ব্যবহৃত কৰা হয় ।
 সেয়েহে কালত ব্যক্তিক বিশেষ গুণমান জাৰিৰে
 মুন্সিফ জাৰি ব্যবহৃত কৰা হয় । এই জাৰিৰ
 অধীনত জাৰি সন্নিহিত কৰা হয় ।

শালোয়া জাৰিৰ চাৰিটা সৰ্ব্বোচ্চ কৰ । কৰণ
 বাৰ্ষিক চাৰিটা সৰ্ব্বোচ্চ কৰ কৰা হয় ।
 বাবে এই জাৰিৰ উৎপাদন কৰ । কিন্তু মুন্সিফ
 জাৰি চাৰিটা বৈধি আৰু প্ৰতি বছৰে ইয়াৰ হাৰ
 বৃদ্ধি পায় ধৰিছে । বছৰে আৰু ইয়াৰ হাৰত
 মুন্সিফ জাৰিৰ উৎপাদন হয় । এই জাৰিৰ চাৰিটা
 অংশ বিহীন কৰণত অত্যধিক বৃদ্ধি পায় ।

২৪ অসমীয়া সৰ্ব্বোচ্চ ব্যবহৃত জাৰি

অসমীয়া সৰ্ব্বোচ্চ আৰু সংস্কৃতি
 কৰণত উৎসাহিত কৰা জাৰি হৈ প্ৰকৃত বহু
 বিহীন জাৰি অন্যতম । কৃষিৰ দৰা আৰু

କାବି ଭାଷାଣ ଅଧ୍ୟାୟା ସଂସ୍କୃତିଲି ସକାଳୋତ୍ତ
 ଜାମିତ ଏକ ବିଲେୟ ଅବଦାନ ଆଜେ । ସୁଲଭ
 ଜାମି, ବଧ ଜାମି, ଶାଳୋୟା ଜାମି ଏହି ତିନିବିଧି
 ଜାମିରେ ବୋଧି ଅଚଳିତ । ସୁଲଭ ଜାମି ବାଦିଆ
 ଅଧ୍ୟାୟା । ଜାତିୟ ଶୋଭାର୍ଥ ଅଧିକାର୍ଥେ ହି ପାରିଜେ ।
 ଚର୍ଚ୍ଚାସର , ବସନ୍ତ , ଉତ୍ତରାସର , ଭୋଷକ ଓମାଦି ଅତିକ
 ସୁଲଭାକି ଜାମିର ସଂଗୃହି ହୋଲା ଦେଖା ଯାଏ ।
 ଉପାସି ବିଲିକ୍ତ ସଂକ୍ତିକାଳକ ଆଦର୍ଶାତେ, ସଂସ୍କୃତୀ
 କ୍ରମାନ୍ତେ ଜାମାଚାର ଲଗତେ ଜାମିୟେତୁ ସେଇ ଆଦର ପାରିଜେ

ସିନ୍ଧୁ-ନାଟର ଲଗତେ ଜାମିତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଂଗ୍ରହ
 ଆଜେ । ଜାମି ନାଟ-ନାଟି ନାଟୀୟେ ସିନ୍ଧୁତଲୀତ ।
 ଦୁସାସି ରାଜା କନ୍ୟା ସିନ୍ଧୁ ନାଟ ଟିଲେଖ ଆଜେ -

" ଜାମି ସଂସ୍କୃତିୟା ଏ' ସାକର
 ଚାଳେ ଚକ୍ର ଶୋଷା ଏ' ସାକର
 ସୁସି ସୁସି ନାଟିୟା,
 ନାଟି ନାଟି ନାଟି ନାଟିୟା
 ସିନ୍ଧୁତଲୀତ ଦୁସାସି ସର ... ।"

শিখুকালি সীতলো জাপিৰ কথা উল্লেখ আছে -

" মোৰ বাপা ধুনীয়া খলমাটো কুৰিয়া

বুৰত জৰ-দীয়া জাপি

বঢ়িৰ বাঢ়িবাহী হৈ হৈ সুধিলে

কোন ডাঙৰীয়াৰ লাঠি । "

অসমীয়া সাহিত্যৰ ককাৰা - যোজনাতো জাপিয়ে
 প্ৰাৰ পাঠিত -

- ১) মোৰ নামে সুধি, বৰষুণ গলে জাপি,
- ২) জাপি, লাঠি, তিয়নি চিলা - ইয়াক এখিলে দিগতে
 কথা ইত্যাদি ।

জাপিত যত্নসহিত অসমীয়া ঘৰতো
 লোক বিশ্বাস আজিও জড়িত - হৈ আছে । মেতিয়েকে
 প্ৰথমে প্ৰথম কৰীয়া পাৰ্ব্বতে জাপি পিৰি কৰীয়া
 গিচিয় লাগে । তেতিয়া ব'দ-বৰষুণৰ পৰা অগ্ৰতে
 বৰষুণৰ পাঠি কুলি বিশ্বাস কৰে । তদুপৰি
 নামঘৰ, সন্ম, সন্মিত আদিও আবেদি-পাতথুল
 কৰে জাপি কুলি মাৰ হৈ লাগে কুলি সকলোৰে
 বিশ্বাস কৰে ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ମତା ବୁଝା-ଧାଫ ଯେ ଅମଳୀୟା ଶିଳା-ମାତ
କଳା, ଜାହିର, ଜଃ ସ୍ଫୁଟି ଯକଳାତେ ଅଭିଜଣେ
ମତା ଜାମିୟେ ଜାଦର ମାଟି ଆସିଲେ ।

ଆମର ସିଦ୍ଧି ଚାହିଁ ଅମି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ହଲେଣ ନଲବାବୀ ଜିଲାତେ ଦେଖେ ବିଭିନ୍ନ ଜର୍ଣ୍ଣାସିକ
ଜାମି-ସିଂହାସ କଥା ହୁଏ । ମତେ ନଲବାବୀ
ଜିଲାସି ଜାମିସ ସାତେ ବିଗ୍ରହାତ । ମତେ
ଆଗ୍ରହେ ଧୁଲେ ଧୁଲେ ଆଜିତେ ଶୁନିଲି
ମୋସା ଯାଫ - "ନଲବାବୀତ ଜାମି, ଧୁଆଲ୍-ସୁନିତ
ଜାମି, ସାକାଆତର ମାଟା ; ଓସାଫେ ମୋସା ।"

তৃতীয় অধ্যায়ঃ বাঁহ বেতৰ শিল্প

৩.১ বাঁহ-বেতৰ শিল্পৰ বিষয়ে চমুকৈ

৩.২ ইতিহাস আৰু উৎপত্তি

৩.৩ কেচামাল আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ

৩.৩ বাঁহ বেতের শিল্পের বিষয়ে চমুকি

অসম বাঁহ-বেতের খেপূর এবং ঝাংর বাঁহ-বেতের শিল্পের বিশেষ গুণটি আছে। অসম প্রাকৃতিক সম্পদের হেঁকা এবং ঝাংর অধিকাংশ অরণ্যত বিভিন্ন প্রজাতির বাঁহ-বেত মজুত আছে। অসমীয়া সমাজ এবং সংস্কৃতি ও বাঁহের লগত গুতগুত হলে জড়িত। বাঁহ হেঁজে আঁবিঁ কলমুখী কোম্পানি এবং ই পৌৰাণিক দিনের পাঠা অসমের জীবনশৈলী এবং অর্থনীতির এক অংশ। অসমের বাঁহ-বেতের শিল্পীয়ে তৈয়ার করা সা-সামগ্রী তৈরির বিভিন্ন অঞ্চলত বিক্রির লগতে বিদেশেও বপ্তানি করা হয়। বিশেষভাবে শিজো পাঠা, কাচা, শিকিত, এবং তৈর কাচা পাঠা এবং লক্ষ্মীপুর জিলায় থাকিত বাঁহ-বেতের বিমান বিলুপ্তি পোয়া যায়। অসমের রাজ্যসুবি ১৯১১ সংখ্যক শিল্পীয়ে বাঁহ এবং বেতের সামগ্রী নির্মাণ করে। ইয়ায় প্রথম উদ্যোগ হিচাপে চোঁ কথা হয় এবং কোনো খাতিক যন্ত্র ব্যবহার করা হয়। অসমের বাঁহ-বেতের সামগ্রী প্রতিগন গ্রহণে ব্যবহার করা হয়। এই বাঁহ-বেতের পাঠা তৈয়ার করা কিছুমান সামগ্রী দৈনন্দিন কামত ব্যবহার করে আছে - জেওবা, জামা, খাও চালি, খেঁ, দলং, চকী, লাজ, উলা, চালনী

সুতা, সীচনী, চুপেকী, উধা, তাঁতলালৰ বিভিন্ন সামগ্ৰী,
জাপি, জাৰি, জাৰি, পাৰী, মৰাহি, পাৰি; হেতা, আদ্য
বস্তু গ্ৰহণ আৰু আদ্য সামগ্ৰী হিচাপেও বাঁহৰ
ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। বাঁহৰ গজালিৰপৰা বাঁহৰ
অধিক তৈয়াৰ কৰা হয়।

বাঁহ বেতৰ সামগ্ৰী উৎপাদন কৰা উদ্যোগে
শ্ৰেণীবদ্ধ কৰাৰ লক্ষ্যত আৰু আৰু গ্ৰন্থিত অৰ্থনৈতিক
নিয়োগ প্ৰদান কৰে আৰু বাণিজ্যিক শ্ৰেণীত কেৱল
শিহি গাভ্ৰুগত চৌহালা, আচৰা আৰু মেট উৎপাদন
কৰা কেৱলজনমান উচ্চ দক্ষ শিল্পীক পূৰ্ণকালীন নিয়োগ
প্ৰদান কৰে। বাঁহ-বেতৰ শিল্পক উদ্যোগ হিচাপে
গড় দিমলৈ চৰকাৰে "বেত্ৰো এণ্ড কেন ইণ্ডাষ্ট্ৰী"
বিভাগ সূচনা কৰিছে।

৩.২ ইতিহাস আৰু উৎপত্তি

বাঁহ-বেতৰ শিল্পৰ আৰম্ভণি; ইতিহাস আৰু
উৎপত্তিৰ বিষয়ে অলপ সু-নিৰ্দিষ্ট গ্ৰন্থক আছিলিমহি দিব
পৰা নহয়। অলপ নিৰ্দিষ্ট তথ্য উপলব্ধ নহি। বিভিন্ন বিভিন্ন
ঐতিহাসিক কালৰ গ্ৰন্থত ইতি কৰি গ্ৰন্থক
একবাৰে উল্লেখ নহয়। লগে লগে ফুৰলিমাৰ অতি
পৰা যি অৱস্থাত এই শিল্পৰ অনুশীলন হৈছিল সেই
কালকৈ বিভিন্ন বিভিন্ন গ্ৰন্থত ইতি কৰি।

অসমত প্ৰাথমিক কালত বাঁহক বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া হৈছিল
 সেইবাবে কিবা বিশেষ দিন বা বাৰত বাহু কটা নিষিদ্ধ
 আছিল। যত্নবানো এই নিয়ম মানি চলা হয়। অসমীয়া
 পৰাজিত বাঁহক দুৰ্জা কৰা হয়। বাঁহক শুষ্ক কুলি
 মাৰ্যত। কিন্তু আবে জাৰু প্ৰসন্ন্য ভাৱম্য আবে কুলি
 সাধাৰণ কামাৰ্য্য প্ৰচলিত। পৌৰাণিক অসমীয়া সীতমা
 সাহিত্য আদিত বাঁহৰ গুৰুত্ব-গৰমত উল্লেখ পোয়া যায়।
 অসমীয়া লোক সাহিত্য ককাৰা-যোজনা আদিত বাঁহ-বেত
 কাৰুকাৰ্য বা ইয়াৰ গুৰুত্ব উল্লেখ আছে।

মেনে : "ঘাৰ নহি বাঁহ, জাৰ নহি গাছ" প্ৰবেশতনৰ
 বিভিন্ন ককাৰা যোজনা আছে। দেৱ বিচাৰিত সীতমা
 কাণী-কাৰ্মিত উল্লেখ আছে -

"বাৰীষে চুকৰে জাঁতিবাহু এজুৰি
 সিয়ো মোৰ গাথোদৰ হুহি,
 জাঁহি মাগো বানে কৰো কাঁঠীকাৰী
 কাৰিলে লগতে যায়"

অসমত বেণ্ড আৰু বাঁহৰ উৎপাদিত গাৰুগীত-
 সাহিত্যিকালী অৱস্থাৰ বিষয়ে অসমত বৰ্জা অক্ষয়
 বৰ্মানৰ (স্বামীৰ্থীৰ বৰ্মা মাৰিকোৰ আৰু সুনীৰ অংশ) ৰ
 সন্মত পোয়া গৈছিল। গবেষণা পি.টি. চৌধুৰীয়ে
 হুইৰ গ্ৰন্থ "অসমত বেণ্ডত ইতিহাস" ত এই বিষয়ে
 উল্লেখ কৰিছে - "প্ৰাথমিক সাহিত্যত ধৰ্মী

লোক সকল ব্যৰ্থতা কাৰণ হুসজিৰ্ত আৰু বৰ্ধন মীতল
পাৰ্টিৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে । এই পাৰ্টিৰ গাৰ্হাৰণত
কেৱল পতা ত্ৰৈয়াৰ কথা হৈছিল । অৱশ্যে বনামন্তৰ কেৱল
প্ৰাচুৰ্য্যৰ সাক্ষ্য "ধুপদী" লেখকসকলে তেওঁলোকত
সাহিত্যত আগবঢ়াইছে ।

উদাহৰণ স্বৰূপে : টলেমিয়ে উল্লেখ
কাৰিছে যে ছেৰিকাত মূৰ দিশত, যাক আৰি অৱশ্য
বুলি চিনাক্ত কাৰিছে, ইয়াৰ মাস্তৰ আৰু ৬লাশয়
ৰেখত কেৱল উৎপাদন হৈয়াৰ লগতে কেৱলমূৰত
গাঁকো হিচাপে মূৰ হাৰ কথা হৈছিল । কেৱল লামগ্ৰী
উৎপাদনৰ আন এক প্ৰকাৰ "মূৰচৰি"ৰ প্ৰায় য়াৰ,
য'ত কেৱল গা-গাঁকুলিৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে ।
যাঁহৰ মেতি আৰু বিভিন্ন কালত ইয়াৰ ব্যৰ্থতা সকলোৰ
পৰিচিত । যানটুই এই অতি উন্নত শিল্পত গাৰ্হুদি
উল্লেখ কাৰিছে যে আক্ষৰ বৰ্দ্ধি মূৰবৰ্দ্ধন হৈছে "বিভিন্ন
ৰঙৰ বলাৰে ত্ৰৈয়াৰ কথা থাকে, ডাৰি যাঁহৰ বলা"
আৰু যাঁহৰ শিল্পত বিভিন্ন চৰ্হি পৰিচয়ীছিল । এই
সকলোৰে প্ৰকাৰ কৰে যে অৱশ্যে আৰ্হুৰ কালতই
বিভিন্ন কলাৰ বিকাশ ঘটিছিল আৰু কেৱল আন প্ৰকাৰ
শিল্পীসকলৰ দৰে তেনে মাত্ৰমতৰ ওপতত ভিত্তি
কাৰি সাম্ৰাজিক প্ৰায়লৈকে চলি আছে ।

৩.৩ কোঁচাশাল আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ

অসমত এই শিল্পৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ হোৱা
 সৰ্বমুখ্য কোঁচাশাল হৈছে বাঁহ পাত । বাঁহ আৰু
 বেতৰ ক্ষেত্ৰত সমগ্ৰ দেশতে বিভিন্ন অঞ্চলে
 সৰ্বাধিক প্ৰসিদ্ধ বনাঞ্চল পোৱা যায় । অসমত এই
 প্ৰজাতিৰ বাঁহ গড়ে । এই সমূহ বিভিন্ন কাৰণত
 ব্যৱহাৰ মেলে : গৃহ নিৰ্মাণ, আচৰাৰ আদি নিৰ্মাণত
 ইত্যাদিৰ ব্যৱহাৰ হয় । লক্ষ্য কাংকিটৰ গাঠনিক
 বাবে সূক্ষ্ম অৰ্থাৎ বড় ব্যৱহাৰত গাঠনিক আঁঠুবৰ্ষক
 শিল্পক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ বাঁহৰ উপযুক্ততা গম্ভীৰ্তে
 দেশত কিছুমান গৱেষণা কেন্দ্ৰত অধ্যয়ন চলি আছে ।

বাঁহ ০ বাঁহ হৈছে এবিধ বাঁহ জাতীয় বৰ
 গছ গছ । বাঁহ গছ পৃথিৱীত বিভিন্ন অক্ষ কক্ষ
 সমূহত প্ৰচলিত বৃদ্ধি হোৱা গছ সমূহৰ বিভিন্ন
 অন্তৰ্ভুক্ত । দক্ষিণ আছিয়াত দেশ সমূহত অৰ্থনৈতিক
 আৰু সাংস্কৃতিক প্ৰচলিত আছে । ইয়াক গৃহ নিৰ্মাণ,
 কাগজ, ঘৰুৱা সামগ্ৰী আৰু আদ্যত উপায় হিচাপে
 ব্যৱহাৰ কৰা হয় । বাঁহৰ বিশাল অনাথ
 গম্ভীৰ্তৰাজি ইয়াত ব্যৱহাৰত প্ৰায় প্ৰায় কৰি দিছে
 বাঁহৰ ৭৫ টা জাতত ২,২৫০ টা প্ৰজাতি আছে ইয়াত
 ২২ টা জাতত ২২০ টা প্ৰজাতি বাঁহ দেশত পোৱা যায় ।

অগ্নিবীৰ স্মৃতি বন্যজন্তুৰ ৩৪.৩% অংশত বাঁহেই আশ্ৰয়
লাভে। উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলত ১৬ টা জাতৰ চৰ্ভাৰে অগ্নিবীৰ
বাঁহ পোৱা যায়। অগ্নিবীৰ পোৱা অগ্নিবীৰ প্ৰতিবেদ
বন্যজন্তুৰ প্ৰকাৰ আৰু কোৱাৰ্টাৰ অগ্নিবীৰ উল্লেখ উপলব্ধ

- (i) স্মৃতি (মালোভাৰা বাম্বুইডে)
 - (ii) দ্ব্যধীয়া জাতি (অক্সিটোৰোভাৰা পাত্ৰিফোলা)
 - (iii) কাক বাঁহ (ডেপ্ৰ'ফোলাৰা হেমিলিনি)
 - (iv) দলো (টেইলোভাৰা ডালিয়া)
- ইয়াৰোপৰি জাতি, উলুকা, মকাল, কটহা; বজাল,
ফেঁচুৰা আদিও আছে।

যেত : অগ্নিবীৰ বিভিন্ন স্থানত আৰু ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ-
বিভিন্ন প্ৰকাৰত ব্ৰত আৰু নলৰ যোগানৰ ওপৰত
নিৰ্ভৰশীল। প্ৰাচীনতে তিনিটা অগ্নিবীৰ যত
বান্ধিজ্যক প্ৰকাৰ অধিক (i) জাতি (*Calamus tenuis*)
(ii) তিতা (*Calamus lepechii*)
(iii) লোজাই (*Calamus floribundus*)

কিছুমান ক্ষুদ্ৰ প্ৰকাৰৰ অগ্নিবীৰ বাঁহৰ প্ৰতিবেদ
স্মৃতি (*Calamus garculba*) আৰু বহিভাং (*Calamus
flagellum*) আদিও ব্যৱহাৰ হয়। প্ৰায় সমস্ত প্ৰকাৰত
বৈজ্ঞানিক উপাদান যথেষ্ট। আচৰ্য্য আৰু যথেষ্ট বন্যজন্তু
ৰাষ্ট্ৰ প্ৰাণীভাৱে স্মৃতিংগা আৰু বেখুয়া নামেৰে জনাজাত
আৰু দুবিধ বাঁহ। প্ৰাণীৰ ভাৱে 'স্মৃতি' 'বৰজালা' হুজুৰ
গোপ্পা আদি বিভিন্ন জাতৰ ব্ৰতৰ প্ৰয়োজন হয়।

- সুৰ্গী (*Chinogyne dichotoma*) নামৰ নল পৰিমাণৰ বা
 পাৰ্টিকুলাৰ উদ্ভিদৰ সহায়ত - বিদ্যুত "মীতল পাৰ্ভি" বনোৱা হয়।
 জাপি নিৰ্মাণৰ বাবে টো-পাত, বাঁহ, বং, বাৰ্ণিচ, ~~ক~~
 বৰ্ণীৰ উল, কপাহ, বং কটা সূতা, স্নাইকা আদিত
 প্ৰয়োজন। ২ যতৰ আচৰ্য্য নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত অধিক
 গাফলৰ উচ্চ সাজাৰ দৃষ্টিতে প্ৰয়োজন হয়। তবে দৃষ্টি
 পাৰমাণৱ্যত হায়ে - এটা প্ৰক্ৰমত পৰা আৰু এটা প্ৰক্ৰমলৈ
 আহে। যতৰ আচৰ্য্য নিৰ্মাণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়
 পৰিমাণৰ বাঁহ যতৰ কাঁঠী-কাৰ্ণি প্ৰস্তুত কৰি লোৱা
 হয়। বিভিন্ন ব্যৱস্থা আৰু-দেয়তে বেতবোৰে মাপ-মুঠাৰ
 পাৰ্ভি বিভিন্ন আকাৰত কাঁঠীলৈ প্ৰাণ কৰা হয়।
 ভাষা-পিছত সিন্ধীজফলে নমৰ সহায়ত বিভিন্ন অংশবোৰ
 গ্ৰহণ কৰি আচৰ্য্যৰ এটা উচ্চ আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰে।
 কোনো আচৰ্য্যৰ ক্ষেত্ৰত যতৰ বেৰ্টে প্ৰয়োজনীয়
 আকৃতিলৈ লৈ-মৰিলৈ পাতল লোহাৰ বড ব্যৱহাৰ
 কৰা হয়। এনেদৰে নিৰ্মিত গঠনটো প্ৰস্তুত বয়ন বা
 কৰ্মিলিঃ বহনীয় যতৰ মিহিকৈ প্ৰস্তুত কৰা হয়।
 কাঁঠীৰ সহায়ত কৰা হয়।

চতুর্থ অধ্যায় : অক্সিজেন কাঁচ পিতলের শিল্প

৪.০১ অক্সিজেন কাঁচ পিতলের শিল্পে ইয়াস
আবশ্যতা

৪.০২ কাঁচ শিল্পের ইতিহাস

৪.০৩ সর্মেবাধীষ কাঁচ প্রস্তুত পদ্ধতি

৪.০৪ অক্সিজেন পিতল শিল্প

৪.০৫ ইয়াস প্রস্তুত প্রণালী

৪.২ অসমৰ কাঁহ শিল্প আৰু ইয়াৰ আৱষ্কৰণ

কাঁহ অধিক বাজাৰনিক শিল্প বস্তু। ইয়াৰ প্ৰস্তুতকৰণ সোণালী সুকীয়া। বাং (Tin) আৰু অক্স (Copper) এই দুই ধাতু নিৰ্দিষ্ট উষ্ণতাত গলি গৈ এক বিশেষ শিল্প প্ৰক্ৰিয়াৰ কাঁহ প্ৰস্তুত কৰা হয় যাৰদ্বাৰাত ইয়াৰ অনুপাত হৈল ২০:৮০। ক্ৰটিয়ায়া জামান চাৰিমাণে দণ্ডা (zinc) আৰু গীহ (lead) মিশ্ৰ দিয়া হয়। সোমল মাতিকাত প্ৰথমতে কাঁহ প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। আহোম ৰাজত্বৰ কালতেই অসমৰ গাৰ্মেবাৰী কাঁহ দিওল শিল্পৰ বিকাশ হয়। বৰ ইতিহাসবিদে কৰ মোজে মে জালাৰ ৰজা ৰুদ্ৰ সিংহৰ প্ৰচেষ্টাত গাৰ্মেবাৰী আসম হাজো অঞ্চলত কাঁহ দিওলৰ বিভিন্ন জামনী তৈয়াৰ কৰিবলৈ এক স্বেণীত লোক নিয়োগ কৰা হৈছিল। আহোম যুগতো কাঁহ শিল্পৰ সোণালী ধাতু বুলি কোয়া হয়।

৪.২ কাঁহ শিল্পৰ ইতিহাস

সোমল মাতিকাত প্ৰথমতে কাঁহ শিল্প

সেই সময়ত কাঁহক প্ৰতিষ্ঠা পৰিচালক দেৱা গৰুগুত
 যেনে গাজিয়ত যাবে ব্যবহাৰ কৰা হৈছিল । কাঁহ
 মিল্মই কেতিয়া কৰ পতা আৰি গৰ্বেবাৰীত স্থিতি লাভ
 কৰিছিল সেয়া বুধঞ্জীয়েও তুৰি নাপায় । গৰ্বেবাৰীত
 কাঁহৰ গান্ন গ্ৰীয়ে কৰ লোয়াৰ্ধকি স্বচ্ছায়াত প্ৰজায়াৰ
 গাকলোতে গান্নাদৰ লাভ কৰিছিল । গৰ্বেবাৰীত কাঁহ
 মিল্মৰ গৌৰবৰায় ইতিহাসৰ কমা শাৰত্ৰেৰ
 "হৰ্ষচৰিত"ত উল্লিখিত অনুগৰি গান্নুৰ মাটিকাতে
 কামলপত স্বৰ্গা কুমাৰ ডোপ্তৰ বৰ্মহি কলৌজৰ
 বৰ্গ হৰ্ষবৰ্মনলৈ গৰ্বেবাৰীত উপাদিত কাংগ্য পত
 উপায়ৰ দিয়াৰ পৰা বুজিব পাৰি । কুমাৰ ডোপ্তৰ
 বৰ্মহি- উপায়ৰ দিয়াৰ যাবে বিভিন্ন গান্নুৰী কাঁহৰ
 মিল্মী গাকলৰ হুৰুৰি তেয়াৰ কৰি হৈছিল ।

গৰ্বেবাৰীৰ কাঁহৰ মিল্মী গাকলক মহাবাজ
 নৰনায়াণে বিলৈয় গুৰুত্ব আৰ্হাৰ কৰাৰ কমা
 "দৰং স্বৰ্গবংমাৰলী" ত উল্লেখ আছে । গৌৰীপুত
 বৰ্গা প্ৰভেত চক্ৰ বৰ্গাৰ লগত গৰ্বেবাৰীত কাঁহৰ
 মিল্মী গাকলৰ বিলৈয় গৰুৰক আছিল । মিল্মীগাকলে
 তেয়াৰ কৰা নানাবিধ মৰ্মহি, উৰ্গাৰ্গা, প্ৰেৰণল,
 চুগদুৰ্গী, লোটা আদি কাঁহৰ গান্নুৰীক কাৰীয়া তমা
 গাং কৃতিক গান্নাদ হিচাঙা স্বৰ্গবৰ্মনত গংৰুৰ

কবি স্বামিচিল অনুমান করা হয় সেই সময়ত
 বঙ্গপ্রভ জগদা অজগদত কাহাঁও গজলক অধিক
 গুরুত্ব দিয়া হৈছিল । তায়ে আহোম বঙ্গ
 কালক অজগদ কাহাঁও শিল্পত "মোণালী মুগা" বুলি
 কোয়া হয় । আহোম সর্গদেউ সকলে উৎসাহিত
 কবিছিল । শিল্পী সকলে তৈয়াৰ কৰা মাটি, জাত-কাঁচী,
 বোলা-মাণ, দৌমি বটা, ~~কোঁচা~~ কোঁচা আদিয়ে
 বঙ্গপ্রভ জেউতি দুগুণে বৃদ্ধি কৰিছিল । মুদত
 ব্যয়ত বৰতোকা কাঁচীয়ে নিৰ্মাণ কৰিছিল ।

সর্গদেউ শিয় সিংহই সেই সময়ত অসমীয়া
 অমুদত কাঁচীশিল্পী কীৰ্ত্তন কাহাঁও শিল্প-প্রতিবেশ-
 নিদুগতা দৌমি-সমকিত হৈছিল । তেঁও কাঁচী বাঘ
 জটা অলদৰে জজাৰিছিল যে বাঘদো ছুই দিলেই
 তাল জোৰ বাজি উঠে । তাক কোঁচা সর্জন মেন জুনা
 হৈছিল । তেঁও সর্গদেউ শিবসিংহক যাবটো উপায়া
 নিদিছিল । তেঁওৰ শিল্প নিদুগত উপায়া হিলেমে
 বঙ্গপ্রভ পৰা এমন অল্পপত, ৩০০ বিঘা মাটি আঙে
 "চৌধুৰী" সিতাপ পাৰিছিল । ইংৰাজ আগন
 কালতো সর্গদেউ কাঁচীশিল্পই যথেষ্ট গনাদত লাভ
 কৰিছিল । উলৈমা মাৰ্চকাড (১৮২৩ চনত) মথৰাণী
 তিলোশিয়াৰ বঙ্গপ্রকালত কাঁচী গামগীয়ে বিশেষ গৰ্ভদা
 প্রদান কৰা হৈছিল । তেন কাঁচী শিল্পী সর্গত দুগুণত

কর্তৃক লক্ষ্যত ২২৯ হস্তমিশ্র আদর্শনীতি স্থাপন লৈ
 জাত কাৰ্যী সমন আদৰ্শন কৰিছিল । কাৰ্যী সমনত
 -ভিন্নবিধী শুল্কৰা ক্ৰম স্বেৰ আৰু বেবলৈৰ ওপৰত সমন কাঁহৰ
 কাৰ্যী ; কাঁহী-সমনৰ ওপৰত-মাৰ্শনিকোৰ্টো চৰাৰ্ছ, অৰ-
 ওপৰত কাঁহৰ যাতি, তাত মানী, অস্থান-পান, অধিকো
 আদি-বন্দ্যৰ ব্যৱস্থা আছিল । এই কাঁহী-সমন বৰ্তমানত
 ইংলেণ্ডত সংস্থানায়ত আছে । ১৯৩৩ চনলৈকে
 শিল্পী-সফলো অসমৰ বিভিন্ন চৰিত গড়মান পাতি
 বাচন-যতন-ক্ৰিয়া কৰিছিল । ১৯৩৩ চনত "অসম
 জাৰুয়া কাঁহৰ সংস্থা"ৰ জৰুয়া ২য় নীৰৱ কাৰিক
 স্থাপিত হাৰুয়া উদ্ভৱত । ১৯৩৯ চনত এই সংস্থা এক
 পৰিষ্কাৰত সংস্থানে অপাৰুত হুয় ।

অতীতৰ দায় বৰ্তমানলৈ সৰ্ব্ববায়ীত কাঁহত
 শিল্পী-সফলো এই শিল্পী-সফলো জীয়াই ৰাখিছে । তাহোৰ
 বাজুৰ কাৰুত সৰ্ব্ববায়ীত-উদ্যোগ-ভিতৰত, যথা,
 সৰ্ব্বস্ৰাৰু আদি-ক্ৰমত কাঁহ শিল্পত প্ৰচলন আছিল ।
 প্ৰসৰ্গত-সদ্য-সংস্থত দিনত সৰু বৰ্তমানলৈকে হুটন,
 ভিতৰলৈ নানান কাঁহৰ গাৰুগীত লগতে সুলীয়া ভাৰ-
 বাৰুৰ সৰ্ব্ববায়ু ধাৰাবায়িকৰু চলি আছিল ।

৪:৩ সৰ্ব্ববায়ীত কাঁহ প্ৰস্তুত পদ্ধতিঃ
 কাঁহৰ বাচন নিৰ্মান কৰাত এক

8.8 অগ্নিব পিতল-শিল্প

অগ্নিব পিতল-শিল্পে পিতল (Copper) এবং
 তাম্র (Zinc) ধাতুৰ মিশ্ৰণ হয়। আৰু অগ্নিব পিতল
 এক সুস্থিৰ উদ্যোগ মণ্ডি উঠাৰ দৰে অগ্নিব পিতল
 হাজো অগ্নিব পিতলৰ বাবে বিখ্যাত। পিতলেৰে
 গঢ়া বিভিন্ন বিভিন্ন বাচন-বৰ্তন অগ্নিব পিতল
 আং মাংসী কৰ্মসমূহ। অগ্নিব পিতলে
 লোকসকলেই পিতলৰ বিভিন্ন সামগ্ৰী তৈয়াৰ কৰে।
 এই কৰ্মসমূহ লোকসকলেই অগ্নিব পিতল
 এওঁলোকৰ স্থান-স্থানত-পাঠাৰ কৰ্মসমূহ।
 বৰ্তন হৰুৰূপে তেওঁৰ সৈন্য-কিছনাবৰু ধৰি আৰি
 কৰুৰু-বৰুৰু-মোৰুইয়ে-অগ্নিব পিতল
 তৈয়াৰ কৰিবলৈ পিতল কৰ্মসমূহ লোকসকলে
 অগ্নিব পিতল আৰু অগ্নিব পিতল-লোকসকলে
 পিতল।

8.9 ইয়াৰ অগ্নিব পিতল

পিতল এক মিশ্ৰ ধাতু। ইয়াৰ
 তাম্ৰ আৰু দস্তাৰ মিশ্ৰণেৰে পিতল তৈয়াৰ কৰা হয়।
 ইয়াৰ বাহিৰে পিতলৰ বাবে সোণ, মসৃণ
 আৰু কুণ তেল আৰু লো আদিত পিতল
 গঢ়িবলৈ ৬৬% তাম্ৰ আৰু ৩৪% দস্তা
 কৰা হয়। অগ্নিব পিতল-কৰ্মসমূহ
 কৰি অগ্নিব পিতল-কৰ্মসমূহ
 কৰি অগ্নিব পিতল-কৰ্মসমূহ

ପଞ୍ଚମ କାଷ୍ଠି ତିଳା ଦୁହିତ ଭାମ୍ବୁଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ରତ ଘାଟନ
 ହୁଏ ।

ଅହିବିଧି ନାମ ମିତଳସ ନାମଗ୍ରୀଠ ନାମ ତଳତ
 ଉଲ୍ଲେଖ କରା ହେଲେ : କଳର, ଚଷିଆ, ଆଲି, ଘୌ,
 ଭାସାହି, ଚାକିମାଜା, ଶିତ୍ୟାଦି ।

ମିତଳସ ମିଳ୍ମ ତିୟାସ କଣ୍ଠାତେ ବ୍ୟବହାର କରା
 ଅହିବିଧି ନାମ ମା-ମତ ଉଦ୍ଭାସ ନାମ ହେଲେ — ଘାଟି,
 ଭାହୁଣୀ, ଚାହୁଣୀ, କେଲୋସି, ଶ୍ରେକ, ଭାସାସା, ଜାସାହ,
 ଚେମେନା, ଚେନା, ଘୌପା, ଚିୟାସି, ହୋଷାସା ଆଦି ।

উপসংহাস

লোকমিথ্য বা লোক কথনা এটা জাতির
 সংস্কৃতির পরিচায়ক। লোকমিথ্য সমূহে
 জাতির স্বীচ ব্যবহাৰ আৰু শিল্পিক পৰিচয়
 দাৰ্শি ধৰে। অসমৰ লোকমিথ্য সমূহৰ
 বিষয়ে কি বা লিখি মোক কৰিব লোৱাৰি।
 অসম সুদীৰ্ঘ মিথ্যৰ হেৰী। সুদীৰ্ঘমিথ্য
 সমূহৰ হিতৰত হুণ্ডমিথ্য অন্তৰ্গত। অসমৰ
 জাতি মিথ্য বা উদ্যোগ, বাঁহ-যেতৰ মিথ্য আৰু
 সৰ্ব্বব্যাপীত কাঁহ পিতলৰ ^{মিথ্য} এক সুকীয়া পৰিচয়
 পাইছে।

তলব্যাপীত সুসংস্কৃতিৰ জাতি উদ্যোগ-
 হাজো- সৰ্ব্বব্যাপীত কাঁহ-পিতল, আৰু বিভিন্ন
 অন্তৰ্গত উৎপাদন হোৱা কাঁহ-যেতৰ মিথ্য
 অসমৰ বজাৰত এক সুকীয়া স্থান দখল কৰিছে।
 সৰ্ব্বব্যাপীত হৈছে। অসমৰ জাতীয় জীৱনত জাতি
 এক গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান অৰ্হা কৰি আছে। বিগত
 লগত ই গুণ: শ্ৰেণী লোভ জড়িত। অসমীয়া সংস্কৃতি
 লগত জাতি এক বিশেষ সন্মৰ্ক আছে।

আজমীয়া সংস্কৃতিৰ সন্মানৰ প্ৰতীক হিচাপে গণ্য
কৰা হয় ।

বাঁহ-বেতৰ লিপিৰ বজাৰত বিক্ৰীৰে একোটা
অক্ষয়ৰ চাৰিখালবোৰ জীৱন-নিৰ্বাহ কৰি আছিল
কৃষিক পিছতে কুৰীৰ লিপিৰ অক্ষয়ত ছোন লাভ
কৰিছিল । কিন্তু আধুনিকতাৰ ধাক্কাশুৰীয়াত মনুৱা
মানেয়ে ~~কি~~ লিপিবোৰে সুহৃৎসুখী-মদ্যৰ মানে
গতি-কৰিছে । মাদতি-বাহোন বড়ালী বিহৰ
গাভাৰামনৰ পতা 'আৰম্ভ' কৰি শুৱালুকুৰিৰ
মাটি-মুগা কাপোৰে ধৰি প্ৰতিভা যখন
লিপিৰে । বাঁহ-বেত, মূড়া-চাৰি, পাৰী, কাঠলিপি,
মু ও লিপি ; কাঁহ-লিপি, মুগা লিপি-তাদি গৰুলাটে
লিপিৰে আৰু লিপিৰী-সকলে মাথিৰাৰ অক্ষয়লগাত
পৰিছে । ইয়াৰ চাহিদা পূৰ কৰিছে গৰুলাৰ
প্লাষ্টিকত মাৰুপীয়ে কম দামতে প্লাষ্টিকৰ
মাৰুপী লাভ কৰাত- মনুৱা-মাৰুপীক এলাগী
কৰিছে । খালত-সায়লীয়া উৎপাদনকাৰী সকলৰ
জীৱন আৰু জীৱিকাৰ পক্ষ-ৰক্ষা হৈ আহিছে ।
আধুনিকতাৰ ধাক্কাশুৰীয়াত প্লাষ্টিকৰ আশ্ৰয়ত-
এলাগী হৈছে অক্ষয় বাঁহ-বেতৰ লিপি ।

ଆର୍ତ୍ତବ୍ୟଥା କଂହାଏ ମିଳ୍ମୀମୂଳକଳ ଜୀବନ ଭାବ
 ଜୀବିକାତ ଯାଏ ଲୋକ ମିଳ୍ମୀମୂଳକଳ ସୁଅର କଂହାଏ
 ଲଗତେ ଅଧିକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କୁଣ୍ଡିତ ମିଳ୍ମୀ ଭାବ
 ଶରୀରୀୟତା ଶୁଣା ଶୁଣା ବିକାଶତ ଅଧିକାରୀ
 ହୋଗୋରା ଏକାକୀୟ ଶୁଣିମୁନ ମନିକର ତତ୍ତ୍ୱା ଡାକ୍ତରୀ
 ମିଳ୍ମୀ । ଏହି ଶୁଣିମୁନ ହାତର ମିଳ୍ମୀମୂଳକଳର ହାତ
 ତତ୍ତ୍ୱା ଡାକ୍ତରୀ ଡିଡ଼ି ନିମୁନ ଡାକ୍ତରୀ । ତେଣୁଲୋକର
 ସ୍ୱକୀୟ ଶୁଣିତେ ଲୁକାହି ଭାବେ ଡାକ୍ତରୀ ଡାକ୍ତରୀ
 ମିଳ୍ମୀର ମିଳ୍ମୀତାସ ମାଧିକ୍ୟ । କାହି ମିତଳ ଶରୀର
 ଅସୋଜନୀୟ କେତାମାଳ ଅସମତ ବାହି କୁଳିକାହି
 ମାତି । ଏହିଶାସ ବସ୍ତୁ ମିଧ୍ୟକ୍ରିତ ଶୁଣାତ ଯୋଗ୍ୟ
 ଏକାକୀୟ ବସ୍ତୁ ହବ ଭାବେ । ହାତର ମିତଳ
 ମିଳ୍ମୀମୂଳକଳେ ଶରୀରୀୟ ମାଧିକ୍ୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ ।
 ମିଳ୍ମୀର କାବିକତା ହତ୍ୟାତ୍ୟ ହତ୍ୟାତ୍ୟ ବାସ୍ତୁ ମିଳ୍ମୀମୂଳକଳ
 ଅମିଳ୍ମୀୟ ମିଧ୍ୟର ବସ୍ତୁକ୍ରୀତ କରିବା ଲାଗେ ।
 ଭାଗ୍ୟତ ମିଳ୍ମୀତ ଲୋକମୂଳକଳେ କୁଣ୍ଡିତ ମିଳ୍ମୀତ
 ଡିମ୍ବ୍ୟତ ଶରୀରୀୟ ମିଧ୍ୟ ଡିଡ଼ିତ ।

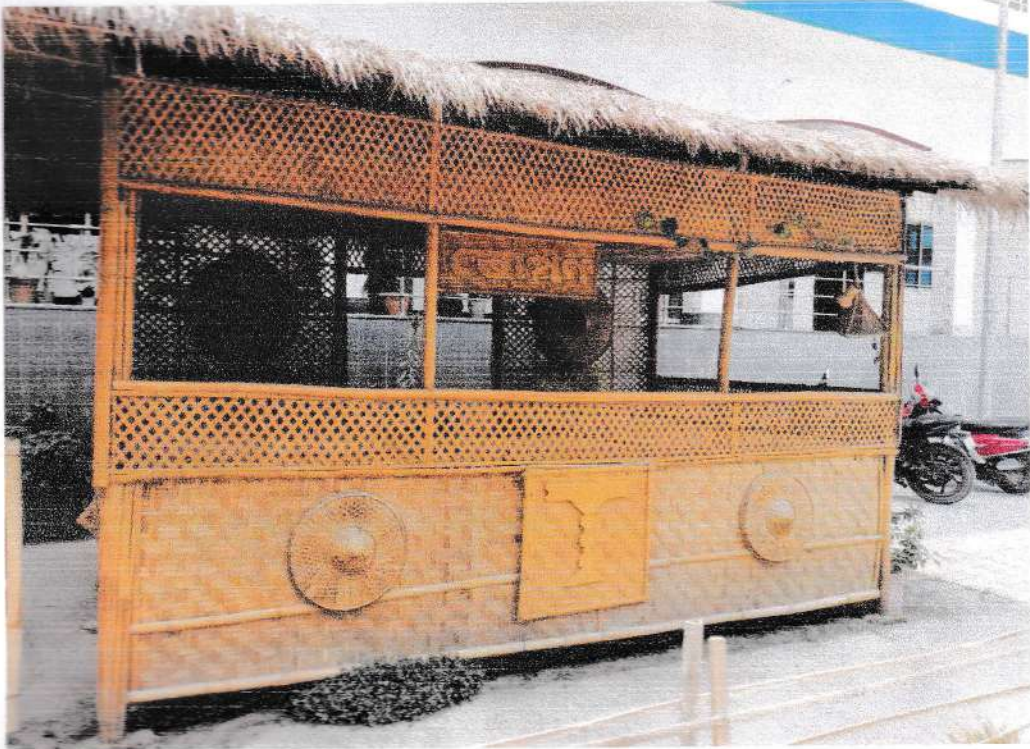
ସାହାଯକ ଗ୍ରନ୍ଥମାଞ୍ଚି

- (I) ଦୁଃଖା, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କୁମ୍ଭାର : ଜାତଜାଣି ବୁଝଞ୍ଚି
- (II) ରାହନ୍ତ, ଏଚ : ଅକ୍ଷୟ ବୁଝଞ୍ଚି D.H.A.S
 ମୂର୍ତ୍ତୀ : ୭-୧୦ (୧୭୫୫)
- (III) ଗୋସ୍ୱାମୀ, ହେମଚନ୍ଦ୍ର : ମୁଖ୍ୟ ଅକ୍ଷୟ ବୁଝଞ୍ଚି
 ମୂର୍ତ୍ତୀ : ୫୧
- (IV) ଅନିକଟ, ଏଚ : ତୃତୀୟା ଜାତିର ଇତିହାସ
 ଆବ-ଲୋକ ମଂସୃତି (୧୭୭୧)
- (V) ସ୍ମୃତି ଗ୍ରନ୍ଥ : ଭୋଗତଳ, ଶିଳ୍ପା : ମୁଖ୍ୟ
 ଗାନ୍ଧୁଳୀ,
 -ନକ୍ଷତ୍ର (ଦକା)
- ~~(VI) ଅକ୍ଷୟ ଇତିହାସ ବୁକ :~~
- (VI) ଅକ୍ଷୟ ଇତିହାସ ବୁକ : କାନ୍ତର ଶୈଳିକ ସଂସ୍କରଣ
- (VII) ଅକ୍ଷୟ ଚର ଗୋଧୁଣୀ : ତନ୍ତ୍ର ବିଧି
- (VIII)

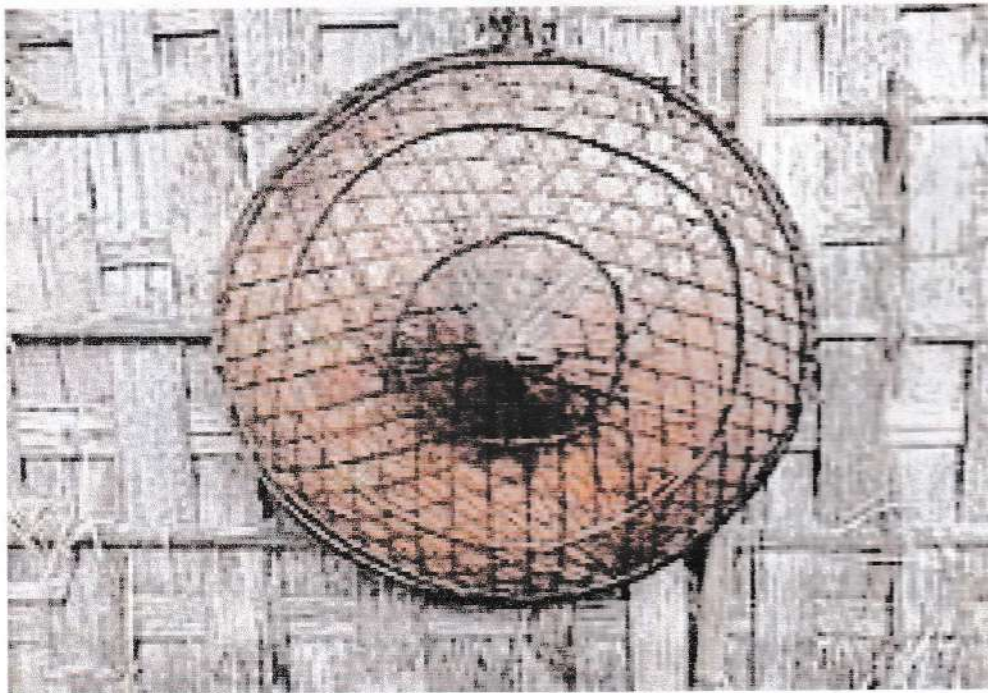
ଉପବାଦ ଛାଣ୍ଡା

୧।	ପ୍ରହାର ଶାଳି	:	ଭୁଗବ୍ଧି, ବୟସ-୭୧
୨।	ନୟନ ବର୍ଜନ	:	ନଳବାସୀ, ବୟସ-୨୬
୩।	ହାସଗ୍ନୀ ଡେକା	:	ଜଗନ୍ନାଥୀ, ବୟସ-୪୦
୪।	କୁଳେନ ଚର୍ଚ୍ଚା	:	ନରୋଦୀ, ବୟସ-୫୦
୫।	ହରିଦ୍ରା ବର୍ଜନ	:	ବାଲିଜୋଷ, ବୟସ-୬୯
-

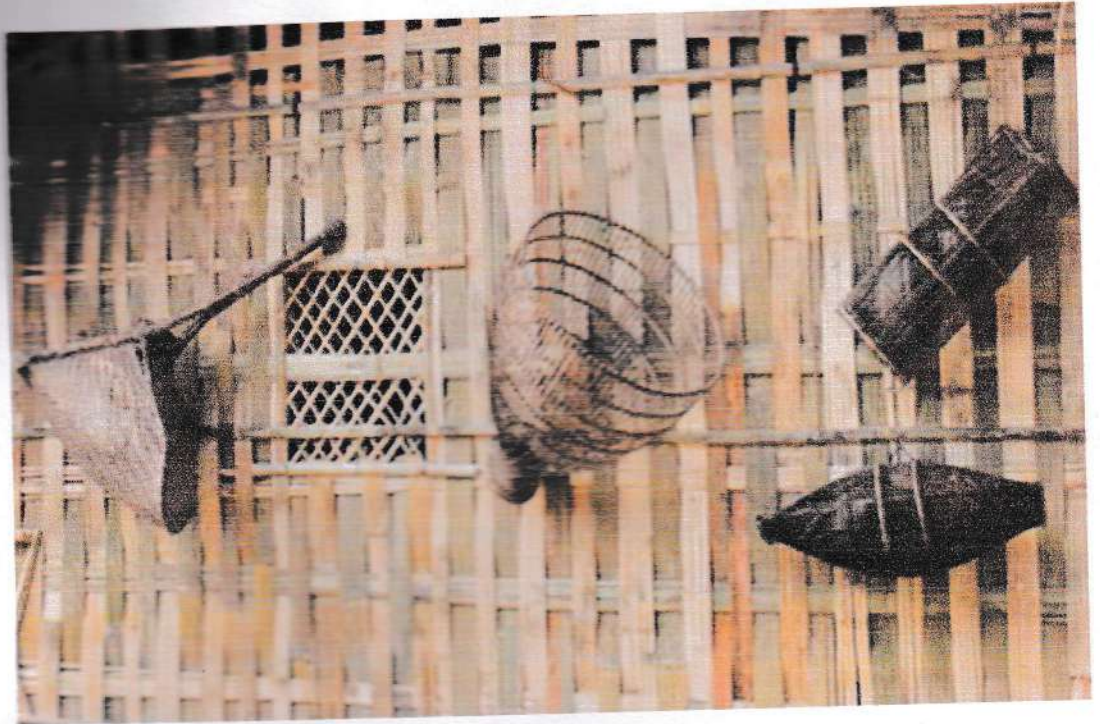
আলোক চিত্র

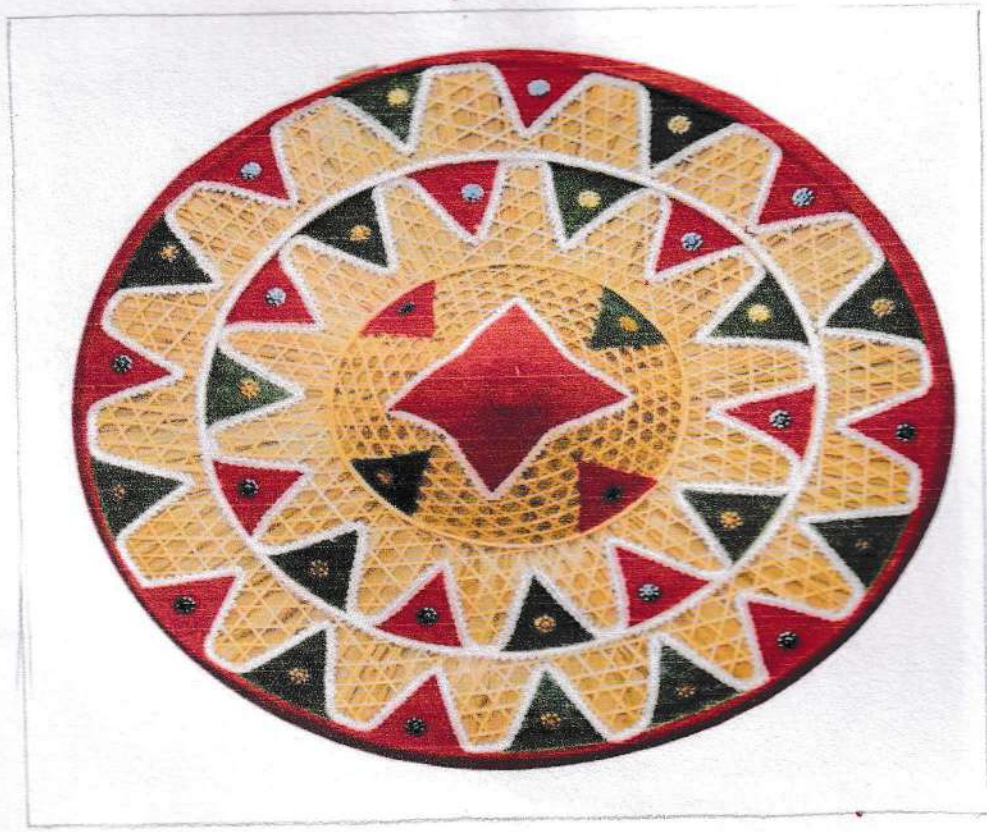
চিত্র নং-১ বাঁয়ে তৈরি করা সিন্দা

চিত্র নং-২ হালোরা জাপি

चित्र नं-७ - बाँस जिन्सा

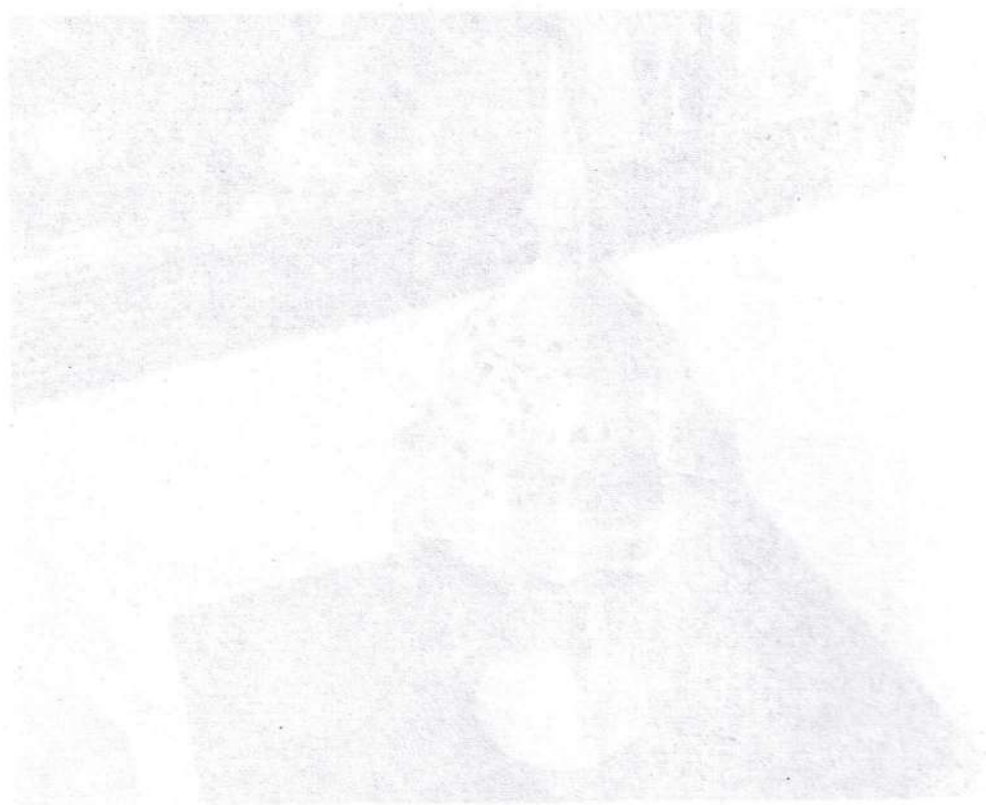
चित्र नं-८ मूलाका जाषि

चित्र नं ७
पितृलव भाषा

चित्र नं ७
बाब बाण्ड

ONE OF THE
BRIDGES

THE DOME
OF THE